

Parlamentul
Republicii Moldova

nr. 57
26.07.2022

Deputat în Parlamentul Republicii Moldova

Comisia juridică, numiri și imunități

AMENDAMENT

la proiectul de lege pentru modificarea unor acte normative nr.78 din 16.03.2022

În conformitate cu art.59 din Regulamentul Parlamentului, aprobat prin Legea nr.797/1996, în urma examinării proiectul de lege pentru modificarea unor acte normative nr.78 din 16.03.2022 și recepționării propunerii pentru operarea unui șir de amendamente de către Ministerul Justiției ca autor al proiectului, prezint următoarele amendamente:

1. Art.I va avea următorul conținut:

Art. I. – Legea nr. 514/1995 privind organizarea judecătorească (republicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2013, nr. 15-17, art. 62), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:

1. La articolul 16:

alineatul (3) va avea următorul cuprins:

„(3) Președinții și vicepreședinții instanțelor judecătorești sunt numiți în funcție de către Consiliul Superior al Magistraturii, pe un termen de 4 ani, conform art. 9 din Legea nr. 544/1995 cu privire la statutul judecătorului și Legii nr. 154/2012 privind selecția, evaluarea performanțelor și cariera judecătorilor. Aceștia pot fi numiți repetat în funcțiile respective, dar nu mai mult de două mandate succesiv.”;

alineatele (4) și (5) se abrogă.

2. Articolul 22 se completează cu alineatul (3) cu următorul cuprins:

„(3) În procesul elaborării, aprobării și modificării bugetului instanțelor judecătorești se solicită avizul consultativ al Consiliului Superior al Magistraturii.”

2. Art.II va avea următorul conținut:

Art. II. – Legea nr. 544/1995 cu privire la statutul judecătorului (republicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2013, nr. 15-17, art. 63), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:

1. La articolul 9:

la alineatul (1), cuvintele „pentru prima dată” se exclud;

la alineatul (6), litera e) va avea următorul cuprins:

„e) acte ce confirmă vechimea în muncă;”;

la alineatul (9), după cuvintele „al instanței judecătorești” se introduce textul „, precum și candidații la promovarea în instanța superioară sau transferul la o instanță de același nivel sau inferioară”, iar cuvintele „pentru prima dată” se exclud;

la alineatul (10)

textul „, după caz Parlamentului,” se exclude.

textul „Consiliul Superior al Magistraturii refuză să efectueze propunerea de numire în funcție a unuia dintre acești candidați dacă constată că acesta nu corespunde condițiilor prevăzute de lege pentru funcția de judecător. Refuzul trebuie să fie motivat.” se exclude.

2. La articolul 11:

alineatul (1) va avea următorul cuprins:

„(1) Judecătorii se numesc în funcție, din rândul candidaților selectați în urma organizării concursului de către Președintele Republicii Moldova, la propunerea Consiliului Superior al Magistraturii. Judecătorii sunt numiți în funcție până la atingerea plafonului de vârstă de 65 de ani.”;

alineatul (2) se abrogă;

la alineatul (3), textul „pe 5 ani sau până la atingerea plafonului de vârstă” se exclude;

la alineatul (4), cuvintele „sau de reconfirmare în funcție” se exclud;

la alineatul (5), după cuvântul „numirea” se introduce cuvântul „candidatului”, iar textul „pe 5 ani sau până la atingerea plafonului de vârstă” se exclude.

3. La articolul 13 alineatul (3), litera a) se abrogă.

4. La articolul 19,

la alineatul (3) se introduce la început propoziția:

„Judecătorul beneficiază doar de imunitate funcțională.”

la alineatul (6) prima propoziție se exclude.

5. La articolul 20:

la alineatul (3), textul „5 ani” se substituie cu textul „3 ani efectiv lucrați”;

alineatul (4) va avea următorul cuprins:

„(4) Promovarea în funcția de judecător la o instanță superioară se face numai cu acordul acestuia, prin concurs, la propunerea Consiliului Superior al Magistraturii, de către Președintele Republicii Moldova. Transferul judecătorului la o instanță de același nivel sau la o instanță inferioară se face numai cu consimțământul lui, de către Consiliul Superior al Magistraturii”;

se completează cu alineatul (4¹) cu următorul cuprins:

„(4¹) Numirea judecătorului în funcția de președinte sau de vicepreședinte de instanță se face numai cu acordul acestuia, prin hotărâre a Consiliului Superior al Magistraturii, în baza rezultatelor concursului organizat de acesta.”;

la alineatul (6), cuvintele „la data publicării decretului respectiv a Parlamentului sau a hotărârii respective a Parlamentului” se substituie cu cuvintele „de la data indicată în decretul respectiv al Președintelui Republicii Moldova sau, după caz, în hotărârea respectivă a Consiliului Superior al Magistraturii”.

6. Articolul 20¹ se abrogă;

7. Articolul 24 alineatul (1¹) litera c) va avea următorul cuprins:

„c) este numit judecător la Curtea Constituțională sau la o instanță judecătorească internațională;”

8. La articolul 24¹ alineatul (2) cuvintele „sau al Institutului Național al Justiției” se substituie cu cuvintele „, Institutului Național al Justiției sau subdiviziunii Ministerului Justiției care asistă Agentul Guvernamental”.

9. La articolul 25:

la alineatul (1), textul „de organul care l-a numit” se exclude;

litera k) va avea următorul cuprins:

„k) atingerii de către acesta a plafonului de vârstă”;

alineatul (2) va avea următorul cuprins:

„(2) Eliberarea judecătorului din funcție se face prin hotărârea Consiliului Superior al Magistraturii. ”

10. La articolul 26 alineatul (7), propoziția „ În cazul sistării demisiei judecătorului, decretul Președintelui Republicii Moldova sau, după caz, hotărârea Parlamentului privind eliberarea din funcție a judecătorului se modifică în temeiul hotărârii Consiliului Superior al Magistraturii.” se exclude.

11. La articolul 34 alineatul (1), textul „ Președintele Republicii Moldova sau, după caz, de Parlament ” se substituie cu cuvintele „Consiliul Superior al Magistraturii”.

3. Art.III va avea următorul conținut:

Art. III. – Legea nr. 947/1996 cu privire la Consiliul Superior al Magistraturii (republicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2013, nr. 15-17, art. 65), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:

1. La articolul 3:

alineatele (2) și (3) vor avea următorul cuprins:

„(2) În componența Consiliului Superior al Magistraturii intră judecători și persoane care se bucură de o înaltă reputație profesională și integritate personală, cu experiență în domeniul dreptului sau în alt domeniu relevant, care nu activează în cadrul puterii legislative, executive sau judecătorești și nu sunt afiliate politic. Cel puțin 4 din aceștia trebuie să aibă experiență în domeniul dreptului.

(3) Șase membri ai Consiliului Superior al Magistraturii, care nu fac parte din rândul judecătorilor, sunt selectați în mod deschis și transparent de către Comisia juridică, numiri și imunități, în baza unui concurs public, și sunt numiți prin hotărârea Parlamentului cu votul a trei cincimi dintre deputații aleși. Modul de organizare a concursului se stabilește de Parlament. Concursul se organizează până la expirarea mandatului membrilor numiți anterior și constă din examinarea dosarelor și audierea candidaților în ședință publică.

Comisia juridică, numiri și imunități întocmește avize argumentate pentru fiecare candidat selectat și propune Parlamentului numirea acestora.”;

se completează cu alineatele (3²) (3³) și (3⁴) cu următorul cuprins:

„(3²) Dacă procedura de numire de către Parlament a membrilor prevăzuți la alin. (3) a eșuat, chestiunea respectivă se include, după consultarea fracțiunilor parlamentare, în ordinea de zi a ședinței Parlamentului din cadrul aceleiași sesiuni, după 15 zile lucrătoare, membrii respectivi urmând a fi numiți cu votul a trei cincimi dintre deputații aleși.

(3³) Dacă din doua încercări Parlamentul nu reușește să numească toți membrii Consiliului Superior al Magistraturii menționați la alin. (3), Parlamentul va putea numi în locurile vacante, cu simpla majoritate, membrii Consiliului Superior al Magistraturii, cu condiția că acestea să obțină, avizul pozitiv al comisiei de experți independenți. Regulamentul privind organizarea și funcționarea acestora se aprobă de Parlament. Comisia de experți independenți este formată din:

- a) Avocatul Poporului (Ombudsmanul);
- b) un avocat desemnat de către Consiliul Uniunii Avocaților;
- c) un judecător desemnat de Plenul Curții Supreme de Justiție;
- d) un procuror desemnat de Consiliul Superior al Procurorilor;
- e) un membru desemnat de Președintele Republicii Moldova.”

(3⁴) În urma unui interviu public, comisia menționată în alin. (3²) emite un aviz cu privire la fiecare candidat rămas în concurs. Comisia va emite un aviz pozitiv doar dacă s-a convins că, în calitate de membru, candidatul va contribui eficient la realizarea mandatului Consiliului Superior al Magistraturii și nu va pune în pericol independența acestuia sau a sistemului judecătoresc.

2. La articolul 3¹:

denumirea articolului va avea următorul cuprins:

„**Articolul 3¹.** Condițiile pentru a putea fi ales membru al Consiliului Superior al Magistraturii”;

se completează cu alineatul (1¹) cu următorul cuprins:

„(1¹) În funcția de membru al Consiliului Superior al Magistraturii, care nu face parte din rândul judecătorilor, poate fi aleasă persoana, dacă întrunește următoarele condiții:

- a) are înaltă reputație profesională;
- b) are integritate personală;
- c) are experiență în domeniul dreptului sau al științelor politice, economiei, psihologiei, de cel puțin 10 ani;
- d) nu activează la momentul depunerii cererii în cadrul organelor puterii legislative, executive sau judecătorești;
- e) nu este afiliată politic.”;

la alineatul (3), textul „alin. (1),” se substituie cu textul „alin. (1) și (1¹)”, iar după cuvintele „Consiliul Superior al Magistraturii” se completează cu textul „sau, respectiv, Comisia juridică, numiri și imunități”.

3. La articolul 4:

alineatul (1) litera a) va avea următorul cuprins:

„a) face propuneri Președintelui Republicii Moldova de numire în funcție a judecătorilor sau de promovare a acestora la o instanță superioară.”;

se completează cu alineatul a¹) cu următorul cuprins:

„a¹) transferă judecătorii la o instanță de același nivel sau la o instanță inferioară, eliberează din funcție judecătorii, numește și eliberează din funcție președinții sau de vicepreședinții de instanță”;

la alineatul (3):

litera c) va avea următorul cuprins:

„c) în baza hotărârii colegiului disciplinar, înaintează Președintelui Republicii Moldova propunerea privind eliberarea din funcția de judecător”;

se completează cu litera c¹) cu următorul cuprins:

„c¹) în baza hotărârii colegiului disciplinar, decide privind eliberarea din funcția de președinte sau de vicepreședinte al instanței de judecată”.

4. La articolul 5:

la alineatul (1), cuvintele „pe durata mandatului” se substituie cu cuvintele „pentru o perioadă de doi ani”. Alineatul (1) se completează cu următoarea

propoziție: „Președintele Consiliului Superior al Magistraturii nu poate fi reales.”;

alineatul (3) se exclude.

5. La articolul 7¹ alineatul (6) litera d), cuvintele „sau de către Parlament” și cuvintele „sau pentru numirea în funcția de vicepreședinte ori de președinte al instanței judecătorești” se exclud.

6. La articolul 9

alineatul (1) va avea următorul cuprins:

„(1) Durata mandatului de membru al Consiliului Superior al Magistraturii este de 6 ani. Aceeași persoană poate fi numită sau aleasă membru al Consiliului Superior al Magistraturii doar o singură dată.”;

alineatul (2) va avea următorul cuprins:

„(2) Membrul Consiliului Superior al Magistraturii continuă să își exercite atribuțiile și după expirarea mandatului, până la preluarea funcției de către membrul care urmează să-l substituie.”

7. La articolul 11 alineatul (2), cuvintele „din rândul profesorilor titulari” se substituie cu cuvintele „care nu fac parte din rândul judecătorilor”.

8. La articolul 12:

la alineatul (1) litera d) va avea următorul cuprins: „d) revocare”;

la alineatul (2), cuvântul „Ridicarea” se substituie cu cuvântul „Revocarea”;

litera c) va avea următorul cuprins:

„c) în caz de absență nemotivată la mai mult de trei ședințe consecutive;”

se completează cu litera d) cu următorul cuprins:

„d) în caz de încălcare de către membrul judecător a incompatibilităților și interdicțiilor specificate la art. 8 din Legea nr. 544-XIII din 20 iulie 1995 cu privire la statutul judecătorului, sau în cazul încălcării de către alt membru a incompatibilităților și interdicțiilor specificate la art.8 alin. (1) lit. b), c) și d) din Legea nr.544-XIII din 20 iulie 1995 cu privire la statutul judecătorului.”

Alineatul (3) va avea următorul conținut:

(3) Revocarea mandatului de membru al Consiliului Superior al Magistraturii se efectuează cu votul a 2/3 din membrii acestuia.”.

9. La articolul 14, cuvântul „Parlament” se substituie cu cuvintele „Consiliul Superior al Magistraturii.”.10. La articolul 15:

La alineatul (2) cuvintele „membrii lui” se substituie cu cuvintele „membrii care se află în exercițiul funcției și nu se află în situațiile menționate la articolul 18 alineatul (1).”

alineatul (4), după cuvintele „se examinează” se completează cu textul „, cu excepția cazului când se examinează:

a) propunerile prevăzute la art. 23;

b) suspendarea din funcție a judecătorului în legătură cu pornirea urmăririi penale;

c) aplicarea măsurilor speciale de investigații în cauza penală în care figurează judecătorii în funcție.”

11. La articolul 18 alineatul (5), textul „, prioritate avînd membrul care a acumulat un număr mai mare de voturi” se exclude.

12. La articolul 19:

la alineatul (1), textul „sau, după caz, Parlamentului” și textul „, precum și la numirea în funcția de președinte sau vicepreședinte al instanței judecătorești” se exclud;

la alineatul (2), în propoziția a doua, după cuvintele „pentru funcția de judecător” se introduc cuvintele „și hotărârea privind numirea în funcțiile”;

la alineatul (3), textul „de președinte sau vicepreședinte al instanței judecătorești, ” se exclude;

la alineatul (4), textul „sau, după caz, Parlamentul” și textul „art. 16 din Legea privind organizarea judecătorească și art. 9 din Legea cu privire la Curtea Supremă de Justiție,” se exclud.

13. La articolul 20:

la alineatul (4), cuvintele „sau de hotărâre” și textul „sau, după caz, Parlamentului” se exclud;

la alineatul (7), textul „, sau, după caz, Parlamentului” se exclude.

14. La articolul 23, alineatul (3) se abrogă.

15. La articolul 24 va avea următorul cuprins:

„ **Articolul 24.** Adoptarea de hotărâri

(1) Consiliul Superior al Magistraturii adoptă hotărâri cu votul deschis al majorității membrilor prezenți, cu excepția cazului prevăzut la art.19 alin.(4).

(2) Hotărârea motivată se redactează în cel mult 30 de zile și se semnează de președintele ședinței. În hotărâre se menționează numărul de voturi exprimate în favoarea și împotriva hotărârii.

(3) În cazul în care un membru al Consiliului Superior al Magistraturii își exprimă opinia separată, aceasta este anunțată imediat, se motivează și se publică odată cu hotărârea Consiliului Superior al Magistraturii.

(4) În cazul în care Consiliul Superior al Magistraturii își exercită atribuțiile prevăzute la art. 22 alin. (4), membrul Consiliului Superior al Magistraturii care a înaintat sesizarea privind faptele ce pot constitui abateri disciplinare nu participă la examinarea chestiunii.”.

16. La articolul 25, alineatul (1) va avea următorul cuprins:

„(1) Hotărârile Consiliului Superior al Magistraturii pot fi contestate în conformitate cu prevederile Codului administrativ al Republicii Moldova nr. 116/2018.”

4. Art.V va avea următorul conținut:

Art. V. – Legea nr. 178/2014 cu privire la răspunderea disciplinară a judecătorilor (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2014, nr. 238-246, art. 557), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:

1. La articolul 6 alineatul (7), textul „Propunerea de eliberare din funcția de președinte sau vicepreședinte de instanță se înaintează de Consiliul Superior al Magistraturii, în modul stabilit de lege.” se substituie cu textul „Hotărârea de eliberare din funcția de președinte sau vicepreședinte de instanță se aprobă de către Consiliul Superior al Magistraturii.”

2. La articolul 38, alineatul (1) va avea următorul cuprins:

„(1) Hotărârea colegiului disciplinar cu privire la aplicarea sancțiunii de eliberare din funcția de judecător, președinte sau vicepreședinte al instanței se aprobă de către Consiliului Superior al Magistraturii, după expirarea termenului de contestare.”

5. Art.VI va avea următorul conținut:

Art. VI. – (1) Prezenta lege intră în vigoare la data publicării în Monitorul Oficial.

(2) În termen de două luni de la intrarea în vigoare a prezentei legi, Consiliul Superior al Magistraturii va aduce actele sale normative în concordanță cu prezenta lege.

Olesea STAMATE

Deputat în Parlamentul Republicii Moldova

Argumentare

Prezentul amendament vine să ajusteze prevederile proiectului de lege pentru modificarea unor acte normative nr.78 din 16.03.2022.

1) La Art. I din proiect – modificarea Legii nr. 514/1995: La p. 1, în partea care prevede modificări pentru art. 16 alin. (3) este necesar de a substitui cuvintele „judecătorilor și ai curților de apel” cu cuvintele „instanțelor judecătorești”. Modificarea este necesară pentru a aduce în concordanță conținutul alineatului cu titlul articolului. Din redacția aceluiași alineat este necesar de a exclude cuvintele „selectați și”, deoarece selectarea candidaților este o funcție a Colegiului de selecție a judecătorilor și nu a Consiliului Superior al Magistraturii. La p. 1, în partea care prevede modificări pentru art. 16 alin. (4) și (5), este necesar de a abroga ambele alineate, deoarece ambele se referă la modul de „examinare” a candidaților de către Președintele Republicii Moldova. Odată ce s-a decis de a numi președinții și vicepreședinții prin hotărâre a CSM, alineatele (4) și (5) devin inutile.

2) La Art. II din proiect – modificarea legii nr. 544/1995:

La p. 1, în partea ce se referă la modificarea art. 9 alin. (10), este necesar de a completa conținutul cu încă o modificare, după cum urmează:

„textul: „Consiliul Superior al Magistraturii refuză să efectueze propunerea de numire în funcție a unuia dintre acești candidați dacă constată că acesta nu corespunde condițiilor prevăzute de lege pentru funcția de judecător. Refuzul trebuie să fie motivat.” se exclude.” Propoziția dată trebuie exclusă pentru că actualmente, în cadrul concursului CSM le oferă punctaj candidaților participanți. Prin urmare, el nu poate refuza numirea unui candidat care a ieșit câștigător după oferirea punctajului. Acest text a fost introdus în lege anterior, pana la oferirea dreptului CSM de a oferi punctajul în concurs. Drept urmare trebuie exclus, pentru a evita interpretările eronate ale procedurii.

La p. 2, în partea ce se referă la modificarea art. 11 alin. (1), se propune expunerea alineatului respectiv în următoarea redacție:

„alineatul (1) va avea următorul cuprins:

„Judecătorii se numesc în funcție, din rândul candidaților selectați în urma organizării concursului de către Președintele Republicii Moldova, la propunerea Consiliului Superior al Magistraturii. Judecătorii sunt numiți în funcție până la atingerea plafonului de vârstă de 65 de ani.” Specificarea nivelului instanțelor judecătorești în textul alineatului nu este oportună, deoarece alineatul respectiv stabilește o normă comună pentru toți judecătorii din țară.

La p. 4 este necesar de completat proiectul cu încă o modificare pentru articolul 19 – excluderea primei propoziții din alin. (6): „la alineatul (6) prima propoziție se exclude.” Completarea proiectului este necesară dat fiind faptul că această prevedere de fapt face imposibilă sancționarea contravențională a judecătorului pentru abateri rutiere, deoarece pentru aceste abateri sancțiunea trebuie aplicată de poliție și nu de instanța de judecată.

La p. 5 de expus modificările ce se referă la alin. (4) din art. 20 după cum urmează:

„(4) Promovarea în funcția de judecător la o instanță superioară se face numai cu consimțământul judecătorului, la propunerea Consiliului Superior al Magistraturii, de către Președintele Republicii Moldova. Transferul judecătorului la o instanță de același nivel sau la o instanță inferioară se face numai cu consimțământul lui, de către Consiliul Superior al Magistraturii.” Expunerea în redacție nouă este necesară pentru o expunere mai clară a alineatului respectiv în contextul modificării autorității care va efectua transferul judecătorilor, precum în contextul recomandării Comisiei de la Veneția de a efectua transferurile judecătorilor fără implicarea Președintelui RM.¹

La p. 5, în partea ce se referă la modificarea alin. (6) din art. 20, aceasta trebuie expusă în următoarea redacție:

„la alineatul (6), cuvintele „la data publicării decretului respectiv a Parlamentului sau a hotărârii respective a Parlamentului” se substituie cu cuvintele „de la data indicată în decretul respectiv al Președintelui Republicii Moldova sau, după caz, în hotărârea respectivă a Consiliului Superior al Magistraturii”. Conform versiunii în vigoare a acestui alineat, schimbarea în cariera unui judecător începe la data publicării decretului PRM sau hotărârii Parlamentului. Textul actual generează mari probleme practice. Considerăm că data preluării mandatului trebuie indicată în actul de numire și ea trebuie să fie diferită de data intrării în vigoare a acestui act. Numirea imediată trebuie evitată, pentru a permite judecătorului vizat finalizarea dosarelor curente și pregătirea pentru preluarea noii funcții.

Se propune completarea Art. II cu un nou punct 6 (cu renumerotarea corespunzătoare a punctelor ulterioare din Art. II), cu următorul cuprins:

„6. Articolul 20¹ se abrogă.”

Articolul 20¹ reglementează transferul pe termen limitat al judecătorilor în alte instanțe. Propunem renunțarea la această instituție, pentru a fortifica independența judecătorilor. Menționăm că transferul pe termen limitat era util până la reorganizarea instanțelor judecătorești în temeiul Legii nr. 76/2016, deoarece la acea etapă ezitau judecătorii mici, cu 3-4 judecători. Actualmente, transferul pe termen nu-și mai găsește aplicarea în practică.

Actualul p. 6 din Art. II va fi renumerotat în p. 7. Actualmente, punctul menționat prevede abrogarea articolului 24 alineatul (1¹) litera c). Se propune expunerea literei c) într-o redacție nouă. Astfel, din lege va fi exclus conținutul actual al literei respective, care nu mai corespunde noilor prevederi constituționale, iar legea va fi completată cu un temei nou pentru suspendarea de drept a judecătorului – numirea acestuia în calitate de judecător la Curtea Constituțională sau la o instanță internațională. Drept urmare, actualul p. 6 va avea următorul cuprins: „7. Articolul 24 alineatul (1¹) litera c) va avea următorul cuprins: „c) este numit judecător la Curtea Constituțională sau la o instanță judecătorească internațională.”

Se propune completarea Art. II cu un nou p. 8, care va viza modificarea art. 24¹ alin. (2). Modificarea este necesară pentru a reglementa dreptul judecătorilor de a fi detașați în subdiviziunii Ministerului Justiției care asistă Agentul Guvernamental.

¹ A se vedea p.14 și 52 din Opinia Comisiei de la Veneția CDL-AD(2022)019 nr. 1082/2022.

Scopul acestei modificări este de a asigura completarea subdiviziunii respective cu profesioniști în domeniul drepturilor omului.

Astfel, p. 8 va avea următorul cuprins:

„8. La articolul 24¹ alineatul (2) cuvintele „sau al Institutului Național al Justiției” se substituie cu cuvintele „, Institutului Național al Justiției sau subdiviziunii Ministerului Justiției care asistă Agentul Guvernamental.”

Actualul p. 7 din Art. II va fi renumerotat în p. 9. Punctul respectiv, în partea ce se referă la modificarea alin. (1) din art. 25 trebuie completat cu încă o modificare și, anume, excluderea din textul alin. (1) a cuvintelor „de organul care l-a numit”. În context, este necesară expunerea alin. (2) din art. 25 în redacție nouă. Astfel, va fi modificată procedura de eliberare din funcție a judecătorilor, aceasta urmând să aibă loc în temeiul hotărâri Consiliului Superior al Magistraturii. De regulă decretul Președintelui RM apare cu întârziere de câteva luni, perioadă pentru care judecătorului este salarizat de la bugetul de stat. Se propune a fi aplicată o procedură mai simplificată. or, pe de altă parte, dreptul fiecărei persoane de a fi eliberată din funcție nu poate fi condiționat de existența decretului prezidențial.

Drept urmare, actualul p. 7 din proiect va avea următorul cuprins:

„9. Articolul 25:

la alineatul (1) textul „de organul care l-a numit” se exclude;

litera k) va avea următorul cuprins:

„k) atingerii de către acesta a plafonului de vârstă”;

alineatul (2) va avea următorul cuprins:

„(2) Eliberarea judecătorului din funcție se face prin hotărâre a Consiliului Superior al Magistraturii.”

Actualul p. 8 va deveni p. 10. În contextul propunerii anterioare de modificare a actului în temeiul căruia judecătorul este eliberat din funcție, este necesară excluderea ultimei propoziții din art. 26 alin. (7).

Astfel, actualul p. 8 va avea următorul cuprins:

„10. La articolul 26 alineatul (7), propoziția „În cazul sistării demisiei judecătorului, decretul Președintelui Republicii Moldova sau, după caz, hotărârea Parlamentului privind eliberarea din funcție a judecătorului se modifică în temeiul hotărârii Consiliului Superior al Magistraturii.” se exclude.”

Actualul p. 9 va deveni p. 11.. Suplimentar, reieșind din faptul că aprobarea unui model de legitimație ține de organizarea activității judecătorilor, Se propune acest lucru să fie efectuat de Consiliul Superior al Magistraturii. Astfel, actualul p. 9 va avea următorul cuprins:

„11. La articolul 34 alineatul (1), textul „Președintele Republicii Moldova sau, după caz, de Parlament” se substituie cu cuvintele „Consiliul Superior al Magistraturii”.

3) La Art. III din proiect – modificarea Legii nr. 947/1996:

La p. 1, în partea ce se referă la expunerea în redacție nouă a art. 3 alin. (2) se propune completarea alin. (2) în final cu propoziția: „Cel puțin 4 din aceștia trebuie să aibă experiență în domeniul dreptului.” Această completare va asigura o majoritate pentru membrii CSM cu studii juridice, fapt care se va răsfrânge benefic asupra activității consiliului.

La p. 1, în partea ce se referă la expunerea în redacție nouă a art. 3 alin. (3) se propune: După cuvintele „trei cincimi dintre deputații aleși.” de completat cu propoziția „Modul de organizare a concursului se stabilește de Parlament.” Completarea este necesară în contextul recomandării Comisiei de la Veneția conform căreia legea ar trebui să conțină mai multe detalii despre aspectele de procedură în alegerea candidaților de către Parlament. După cuvintele „și audierea candidaților” de a completa cu cuvintele „în ședință publică”. Completarea este necesară în contextul recomandării Comisiei de la Veneția de concretiza modul în care se va asigura transparența procesului de selectare.²

La p. 1, în partea ce se referă la completarea legii cu alineatele (3¹), (3²) și (3³) este necesară ajustarea numerotării acestora după cum urmează: (3²), (3³) și (3⁴). Or, alineatul (3¹) deja există. Acesta a fost introdus prin Legea nr. 26/2022.

Suplimentar, în contextul p. 30 din Opinia Comisiei de la Veneția CDL-AD(2022)019 nr. 1082/2022, se propune expunerea actualelor alineate (3¹), (3²) și (3³) în următoarea redacție:

„(3²) Dacă procedura de numire de către Parlament a membrilor prevăzuți la alin. (3) a eșuat, chestiunea respectivă se include, după consultarea fracțiunilor parlamentare, în ordinea de zi a ședinței Parlamentului din cadrul aceleiași sesiuni, după 15 zile lucrătoare, membrii respectivi urmând a fi numiți cu votul a trei cincimi dintre deputații aleși.

(3³) Dacă din doua încercări Parlamentul nu reușește să numească toți membrii Consiliului Superior al Magistraturii menționați la alin. (3), Parlamentul va putea numi în locurile vacante, cu simpla majoritate, membrii Consiliului Superior al Magistraturii, cu condiția că aceștia să obțină, avizul pozitiv al comisiei de experți independenți. Regulamentul privind organizarea și funcționarea acesteia se aprobă de Parlament. Comisia de experți independenți este formată din:

- a) Avocatul Poporului (Ombudsmanul);
- b) un avocat desemnat de către Consiliul Uniunii Avocaților;
- c) un judecător desemnat de Plenul Curții Supreme de Justiție;
- d) un procuror desemnat de Consiliul Superior al Procurorilor;
- e) un membru desemnat de Președintele Republicii Moldova.

(3⁴) În urma unui interviu public, comisia menționată în alin. (3²) emite un aviz cu privire la fiecare candidat rămas în concurs. Comisia va emite un aviz pozitiv doar dacă s-a convins că, în calitate de membru, candidatul va contribui eficient la realizarea mandatului Consiliului Superior al Magistraturii și nu va pune în pericol independența acestuia sau a sistemului judecătoresc.”

La p. 2, în partea ce se referă la completarea art. 3¹ cu alineatul 1¹, se propune de a expune în redacție nouă lit. c):

„c) are experiență în domeniul dreptului sau al științelor politice, economiei, psihologiei, de cel puțin 10 ani”

În art. 122 din Constituție, referitor la domeniile în care membrii non-judecătorești ar trebui să aibă experiență este specificat „în domeniul dreptului sau în alt domeniu relevant”. Drept urmare, este necesar de a concretiza în lege care anume sunt acele „alte domenii”. Se propune domeniile:

² A se vedea p.23 și 52 din Opinia Comisiei de la Veneția CDL-AD(2022)019 nr. 1082/2022.

„științe politice” – din acest domeniu fac parte așa domenii ca administrația publică, politici externe și interne, drepturile și libertățile omului, economia politică ș.a. Considerăm că un membru cu experiență în acest domeniu ar aduce plus valoare CSM-ului.

„economie” – considerăm un domeniu important pentru CSM, or, planificarea bugetelor anuale ale instanțelor este o activitate destul de complexă.

„psihologie” - psihologia este studiul funcțiilor și proceselor mentale, a experiențelor interioare și subiective, precum gândurile, emoțiile, conștiința, motivarea, percepția și personalitatea. Considerăm că prezența unui psiholog în cadrul CSM ar fi utilă mai ales în cadrul concursurilor pentru ocuparea funcțiilor vacante de judecător.

La p. 3, având în vedere că mai sus s-a propus o parte din deciziile CSM referitor la cariera judecătorilor să fie luate fără implicarea Președintelui țării, se propune următoarea redacție pentru modificările la alin. (1) din art. 4:

„alineatul (1) litera a) va avea următorul cuprins:

„a) face propuneri Președintelui Republicii Moldova de numire în funcție a judecătorilor sau de promovare a acestora la o instanță superioară.”;

se completează cu alineatul a¹) cu următorul cuprins:

„a¹) transferă judecătorii la o instanță de același nivel sau la o instanță inferioară, eliberează din funcție judecătorii, numește și eliberează din funcție președinții sau de vicepreședinții de instanță”;

La p. 4, pentru modificările propuse pentru alin. (1) din art. 5, recomandăm substituirea cuvântului „trei” cu cuvântul „doi”. De asemenea, cuvintele „nu poate deține mai mult de două mandate succesiv” de substituit cu cuvintele „nu poate fi reales”.

Modificarea este necesară pentru a evita perpetuarea îndelungată a aceluiași persoane în funcția de președinte al Consiliului Superior al Magistraturii. Cu titlu de exemplu, menționăm că în România durata mandatului de președinte al Consiliului Superior al Magistraturii este de 1 an, fără posibilitatea prelungirii.

La p. 5, noua redacție a alin. (1) din art. 9 trebuie formulată mai clar și expusă după cum urmează:

„(1) Durata mandatului de membru al Consiliului Superior al Magistraturii este de 6 ani. Aceeași persoană poate fi numită sau aleasă membru al Consiliului Superior al Magistraturii doar o singură dată.”

La p. 5, completarea art. 9 cu alin. (1¹) ce se referă la competențele restrânse ale Consiliului trebuie exclusă din proiect. Or, Comisia de la Veneția nu susține ideea limitării competențelor organului de autoadministrare al judecătorilor.

La p. 5, propunerea de abrogare a alin. (2) din art. 9 trebuie substituită cu expunerea alineatului respectiv în redacție nouă, după cum urmează:

„(2) Membrul Consiliului Superior al Magistraturii continuă să își exercite atribuțiile și după expirarea mandatului, până la preluarea funcției de către membrul care urmează să-l substituie.”

La p. 8, în partea ce se referă la modificarea alin. (1) lit. d), recomandăm substituirea modificării cu expunerea în redacție nouă a literei respective:

„la alineatul (1) litera d) va avea următorul cuprins: „d) revocare”;

Actualmente lit. d) se referă la "ridicarea mandatului, trecerea la alt lucru, eliberarea din funcție". Subliniem faptul că "trecerea la alt lucru" se încadrează în "demisie, prevăzută în același alineat la lit. b). De asemenea, "eliberarea din funcție" se încadrează în "revocare". Drept urmare, menținerea temeiurilor respective nu este oportună.

La p. 8, în partea ce se referă la modificarea lit. c) din art. 8 alin. (2), se recomandă divizarea conținutului acesteia în două litere distincte și completarea cu incompatibilități pentru membrii non-judecători, în felul următor:

„litera c) va avea următorul cuprins:

c) în caz de absență nemotivată de la trei ședințe consecutive;

se completează cu litera d) cu următorul cuprins:

d) în caz de încălcare de către membrul judecător a incompatibilităților și interdicțiilor specificate la art. 8 din Legea nr. 544-XIII din 20 iulie 1995 cu privire la statutul judecătorului, sau în cazul încălcării de către alt membru a incompatibilităților și interdicțiilor specificate la art. 8 alin. (1) lit. b), c) și d) din Legea nr. 544-XIII din 20 iulie 1995 cu privire la statutul judecătorului.

La p. 8 se propune completarea cu expunerea în redacție nouă a alin. (3) din art. 12.

„alineatul (3) va avea următorul cuprins:

„(3) Revocarea mandatului de membru al Consiliului Superior al Magistraturii se efectuează cu votul a 2/3 din membrii acestuia.”

Propunerea dată este în corespundere cu recomandarea Comisiei de la Veneția³ de a fortifica principiul securității mandatului membrilor CSM și de a minimiza influențele din exterior asupra acestora. Astfel, se propune un mecanism similar celui existent în Curtea Constituțională – membrul consiliului să poată fi revocat doar de alți membri ai aceluiași consiliu.

La p. 9 recomandăm excluderea din proiect a propunerii de a interveni în art. 13. Or, acest articol trebuie menținut în redacția actuală, deoarece mecanismul reglementat actualmente pentru completarea vacanței funcției este unul util și eficient.

Suplimentar, propunem p. 9 să conțină o intervenție pentru art. 14. Scopul acesteia este de a simplifica procedura de aprobare a legitimației de membru al CSM. Drept urmare, p. 9 va avea următorul cuprins:

„9. La articolul 14, cuvântul „Parlament” se substituie cu cuvintele „Consiliul Superior al Magistraturii.”

La p. 10 se propune completarea cu încă o intervenție în art. 15 și, anume, modificarea alin. (2) din articolul respectiv după cum urmează:

„La alineatul (2) cuvintele „membrii lui” se substituie cu cuvintele „membrii care se află în exercițiul funcției și nu se află în situațiile menționate la articolul 18 alineatul (1).”

La p. 10, în partea ce se referă la modificarea alin. (4) din art. 15, se propune completarea textului proiectului după cuvintele „cu excepția” cu cuvântul „cazului”.

Se propune următoarea redacție pentru p. 11:

„11. La articolul 18 alineatul (5), textul „, prioritate avînd membrul care a acumulat un număr mai mare de voturi” se exclude.”

Redacția nouă derivă din faptul că textul propus pentru excludere se regăsește în art. 3 alin. (4) din legea vizată. De asemenea, în redacția actuală a proiectului a fost comisă o eroare tehnică, or, art. 13 nu conține alineatele (3) și (4).

La p. 12, în partea ce se referă la modificarea alin. (2) din art. 19 recomandăm excludere din text a cuvintelor „selectarea candidaților și”, deoarece competența de a efectua selectarea candidaților la funcția de președinte/vicepreședinte de instanță aparține colegiului de selecție și nu Consiliului Superior al Magistraturii.

La p. 15 recomandăm excluderea din proiect a modificărilor la alin. (1) din art. 24 și expunerea articolului respectiv în totalitate în redacție nouă, după cum urmează:
„15. La articolul 24 va avea următorul cuprins:

„ **Articolul 24.** Adoptarea de hotărâri

(1) Consiliul Superior al Magistraturii adoptă hotărâri cu votul deschis al majorității membrilor prezenți, cu excepția cazului prevăzut la art.19 alin.(4).

(2) Hotărârea motivată se redactează în cel mult 30 de zile și se semnează de președintele ședinței. În hotărâre se menționează numărul de voturi exprimate în favoarea și împotriva hotărârii.

(3) În cazul în care un membru al Consiliului Superior al Magistraturii își exprimă opinia separată, aceasta este anunțată imediat, se motivează și se publică odată cu hotărârea Consiliului Superior al Magistraturii.

(4) În cazul în care Consiliul Superior al Magistraturii își exercită atribuțiile prevăzute la art. 22 alin. (4), membrul Consiliului Superior al Magistraturii care a înaintat sesizarea privind faptele ce pot constitui abateri disciplinare nu participă la examinarea chestiunii.”.

4) La Art. V din proiect – modificarea Legii nr. 178/2014:

Punctul 2 trebuie expus în următoarea redacție:

„2. La articolul 38, alineatul (1) va avea următorul cuprins:

„Hotărârea colegiului disciplinar cu privire la aplicarea sancțiunii de eliberare din funcția de judecător, președinte sau vicepreședinte al instanței se aprobă de către Consiliul Superior al Magistraturii, după expirarea termenului de contestare.”

Modificarea este necesară deoarece a fost acceptată propunerea ca judecătorii să fie eliberați din funcție nu prin decret prezidențial, ci în baza hotărâri Consiliului Superior al Magistraturii.

5) La alineatul (1) este necesar de a substitui textul „1 aprilie 2022” cu textul „data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova” Menționăm că inițial pentru intrarea în vigoare a proiectului a fost propusă data de 1 aprilie 2022, deoarece se intenționa de a o sincroniza cu data intrării în vigoare a Legii nr. 120/2021 de modificare a Constituției. Reieșind din faptul că opinia Comisiei de la Veneția asupra proiectului a fost recepționată abia la finele lunii iunie, este necesar de a modifica data intrării în vigoare a proiectului de lege.